

Minister Finansów

Warszawa, 8 stycznia 2025 roku

Sprawa: Uchwała PKW z 30 grudnia 2024 r.
Znak sprawy: PR5.3140.2.2024.10
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Państwowa Komisja Wyborcza
ul. Wiejska 10
00-902 Warszawa

Przewodniczący
i Członkowie
Państwowej Komisji Wyborczej

Szanowny Panie Przewodniczący,

Szanowni Członkowie Komisji,

w nawiązaniu do otrzymanych przez Ministra Finansów 31 grudnia 2024 r. dwóch pism Państwowej Komisji Wyborczej z 30 grudnia 2024 r., znak: ZKF.411.2.3.2024 i ZKF.820.2.3.2024, informujących, że Państwowa Komisja Wyborcza (dalej: „PKW”) w wykonaniu postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2024 r. sygn. akt I NSW 55/24 podjęła uchwałę nr 421/2024 w sprawie *sprawozdania finansowego Komitetu Wyborczego Prawo i Sprawiedliwość uczestniczącego w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 15 października 2023 r.* (dalej „Uchwała”) oraz mając na uwadze treść przekazanej Ministrowi Finansów Uchwały w kontekście przepisów ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2408, z późn. zm.), dalej: „Kodeks wyborczy” i przewidzianych w tych przepisach zadań Ministra Finansów, proszę o przedstawienie dodatkowych wyjaśnień w następującym zakresie.

Z przywołanych pism wynika, że:

- nie zaszła okoliczność, o której mowa w art. 148 § 2 Kodeksu wyborczego, wskazana w piśmie PKW z 30 sierpnia 2024 r.,
- odpadła wskazana w piśmie PKW z 30 sierpnia 2024 r. i w załączonych do niego obliczeniach przesłanka pomniejszenia kwoty dotacji

tel.: +48 22 694 55 55
fax: +48 22 694 36 84
gov.pl/finanse
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

ul. Świętokrzyska 12
00-916 Warszawa

podmiotowej przysługującej partii politycznej Prawo i Sprawiedliwość w związku z udziałem Komitetu Wyborczego Prawo i Sprawiedliwość w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych 15 października 2023 r.

Powyższe pisma są sprzeczne z Uchwałą ponieważ nie uwzględniają treści rozstrzygnięcia PKW zawartego w § 2 Uchwały.

W § 1 Uchwały, PKW postanawia - w wykonaniu postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2024 r., -przyjąć sprawozdanie finansowe Komitetu Wyborczego Prawo i Sprawiedliwość dotyczące wyborów do Sejmu i Senatu przeprowadzonych w dniu 15 października 2023 r., a jednocześnie w § 2 stwierdza, że Uchwała została podjęta „wyłącznie w wyniku uwzględnienia skargi przez Izbę Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego i jest immanentnie i bezpośrednio powiązana z orzeczeniem, które musi pochodzić od organu będącego sądem w rozumieniu Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i Kodeksu wyborczego. Państwowa Komisja Wyborcza nie przesądza przy tym, że Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych jest sądem w rozumieniu Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i nie przesądza o skuteczności orzeczenia”.

Brzmienie Uchwały rodzi daleko idące wątpliwości, co do treści normatywnej podjętego przez PKW rozstrzygnięcia, ponieważ PKW wbrew dotychczasowej praktyce¹ zastosowała nietypową konstrukcję Uchwały - treść § 2 wywołuje wątpliwości w zakresie wewnętrznej spójności Uchwały i w konsekwencji istotnie utrudnia wykładnię i prawidłowe stosowanie rozstrzygnięcia PKW.

W ocenie Ministra Finansów jednocześnie stwierdzenie PKW, że rozpatrzenie skargi wniesionej przez komitet wyborczy może dokonać wyłącznie organ będący sądem w rozumieniu Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i Kodeksu wyborczego oraz zastrzeżenie, iż PKW nie przesądza, przy tym, że Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych jest sądem w rozumieniu Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i nie przesądza o skuteczności orzeczenia – powinno zostać wyjaśnione przez PKW w kontekście faktu, że o statusie tej Izby orzekały wielokrotnie uprawnione do tego krajowe i międzynarodowe organy sądownicze. Przyjąć należy, że Państwowej Komisji Wyborczej, jako stałemu najwyższemu organowi wyborczemu, z urzędu znany jest stan prawny obowiązujący w Rzeczypospolitej Polskiej obejmujący także wiążące Rzeczpospolitą Polską prawo międzynarodowe (ze względu na treść art. 9, 90 oraz 91 Konstytucji RP), w tym orzeczenia trybunałów międzynarodowych, których jurysdykcja została przez Polskę uznana w wiążących umowach międzynarodowych.

W tym kontekście należy przypomnieć, że Europejski Trybunał Praw Człowieka (ETPC) stwierdził (Wałęsa przeciwko Polsce, skarga nr 50849/21), że Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych nie jest „niezawisłym i bezstronnym sądem

¹ Np. uchwała Nr 375/2024 PKW z dnia 18 listopada 2024 r. w sprawie sprawozdania partii politycznej *Konfederacja Wolność i Niepodległość o źródłach pozyskania środków finansowych w 2019 r.*, która nie obejmuje treści zawartej w § 2 uchwały Nr 421/2024 PKW.

ustanowionym ustawą”. W ocenie ETPC, Izba ta „nie spełnia wymogów niezawisłości i bezstronności wymaganych Konwencją [o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności] (...) [C]ały ciąg wydarzeń – włączając w to w szczególności ustawy o reorganizacji sądownictwa – wyraźnie wskazuje na to, że kolejne reformy sądownictwa miały na celu osłabienie niezawisłości sędziowskiej, począwszy od poważnych nieprawidłowości w wyborze sędziów Trybunału Konstytucyjnego w grudniu 2015 r., poprzez reorganizację KRS i utworzenie nowych izb w Sądzie Najwyższym, po rozszerzenie kontroli Ministra Sprawiedliwości nad sądami i zwiększenie jego roli w zakresie odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów. W wyniku kolejnych reform sądownictwo – autonomiczna gałąź władzy państwowej – zostało narażone na ingerencję władzy wykonawczej i ustawodawczej, a tym samym znacznie osłabione. (...) [N]aruszenia art. 6 ust. 1 Konwencji miały swoje źródło w powiązanych ze sobą wzajemnie problemach systemowych dotyczących nieprawidłowego funkcjonowania ustawodawstwa krajowego i praktyki krajowej, spowodowanych przez:

- wadliwą procedurę powoływania sędziów przy udziale Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej na mocy ustawy zmieniającej z 2017 r;
- wynikający z tego brak niezależności Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego.”

Z kolei w wyroku z 21 grudnia 2023 r. w sprawie C-718/21 L.G. przeciwko Krajowej Radzie Sądownictwa, Trybunał Sprawiedliwości UE po dokonaniu kompleksowej analizy okoliczności powołania i składu Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych SN stwierdził, że: „ten organ nie ma statusu niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy w rozumieniu art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 47 akapit drugi karty praw podstawowych. Całokształt owych elementów może bowiem budzić w przekonaniu jednostek uzasadnione wątpliwości co do niepodatności zainteresowanych i składu orzekającego, w którym zasiadają, na czynniki zewnętrzne, w szczególności bezpośrednie lub pośrednie wpływy krajowej władzy ustawodawczej i wykonawczej, oraz co do ich neutralności względem ścierających się przed nimi interesów. Tego rodzaju elementy mogą prowadzić do braku widocznych oznak niezawisłości lub bezstronności tych sędziów i tego organu, co mogłoby podważyć zaufanie, jakie sądownictwo powinno budzić w tych jednostkach w społeczeństwie demokratycznym i w państwie prawnym.” (§ 77 wyroku).

Wobec treści tych – znanych Państwowej Komisji Wyborczej z urzędu – orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz sądów krajowych - uprawnione i uzasadnione jest przyjęcie, że treść § 2 uchwały Państwowej Komisji Wyborczej nr 421/2024 z dnia 30 grudnia 2024 r. (“Państwowa Komisja Wyborcza nie przesądza przy tym, że Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych jest sądem w rozumieniu Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i nie przesądza o skuteczności orzeczenia”), oznacza, że skarga Komitetu Wyborczego Prawo i Sprawiedliwość nie została w przedmiotowej sprawie rozpatrzona przez sąd w rozumieniu Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i

Kodeksu wyborczego. Rozpatrzenie skargi przez prawidłowo ukształtowany sąd jest warunkiem dalszych czynności w tej sprawie, w tym podjęcia przez Państwową Komisję Wyborczą uchwały na podstawie art. 145 § 6 Kodeksu wyborczego.

W zaistniałej sytuacji Minister Finansów obowiązany jest dołożyć najwyższej staranności, szczególnie wobec braku jednoznacznej uchwały Państwowej Komisji Wyborczej rozstrzygającej w przedmiocie przyjęcia sprawozdania finansowego KW PIS. Dla zilustrowania tej niejednoznaczności treści Uchwały wystarczające jest przywołanie publicznych wypowiedzi wyrażonych bezpośrednio po przyjęciu Uchwały, w szczególności Przewodniczącego PKW S. Marciniaka „każdy na swój sposób rozumie treść tej uchwały”² oraz członków PKW: „Gdybym był na miejscu pana ministra finansów, pewnie bym tych pieniędzy nie wypłacił”³, „moim zdaniem na podstawie tego dokumentu pan minister finansów nie powinien wypłacać”⁴.

Ze względu na wystąpienie istotnych wątpliwości, co do treści wydanej przez Państwową Komisję Wyborczą uchwały nr 421/2024 z dnia 30 grudnia 2024 r., zwracam się do Państwowej Komisji Wyborczej o potwierdzenie, czy:

- 1) § 2 Uchwały oznacza, że Uchwała może być wykonana wyłącznie w przypadku uprzedniego rozpatrzenia skargi komitetu wyborczego przez Sąd Najwyższy, ukonstytuowany w sposób zgodny z orzecnictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej;
- 2) w dniu przyjęcia Uchwały PKW dysponowała orzeczeniem Sądu Najwyższego w tej sprawie, w składzie ukonstytuowanym w sposób zgodny z orzecnictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, a jeżeli tak, o wskazanie tego orzeczenia.

Przepisy Kodeksu wyborczego nie pozostawiają wątpliwości, że rozstrzygnięcie PKW w przedmiotowym zakresie powinno być jednoznaczne i nie dopuszczać, ani nie powodować żadnych wątpliwości interpretacyjnych organu wykonującego tę Uchwałę. Tymczasem, jak wskazano wyżej wątpliwości w zakresie wykładni Uchwały prezentują sami członkowie PKW.

² Wypowiedź w programie „Fakty po Faktach” w stacji TVN24 w dniu 30 grudnia 2024 r.; <https://tvn24.pl/polska/pkw-przyjela-sprawozdanie-finansowe-komitetu-pis-przewodniczacy-komisji-sylwester-marciniak-komentuje-st8241047>.

³ Wypowiedź członka Państwowej Komisji Wyborczej Ryszarda Balickiego w programie „Rozmowa Piaseckiego” w dniu 31 grudnia 2024 r.; <https://tvn24.pl/polska/pkw-przyjela-sprawozdanie-finansowe-komitetu-pis-ryszard-balicki-w-rozmowie-piaseckiego-st8241308>

⁴ Wypowiedź członka Państwowej Komisji Wyborczej Ryszarda Kalisza w programie „Kropka nad i” w dniu 30 grudnia 2024 r.; <https://tvn24.pl/polska/pkw-w-sprawie-pieniedzy-dla-pis-ryszard-kalisz-przegralismy-ja-przegalem-st8241202>

Proszę również o przesłanie protokołu z posiedzenia Państwowej Komisji Wyborczej z 30 grudnia 2024 r., przyjętego zgodnie z § 15 regulaminu PKW.

Udzielenie przez Państwową Komisję Wyborczą wyjaśnień, co do treści uchwały nr 421/2024 z dnia 30 grudnia 2024 r., jak również zapoznanie się z protokołem z posiedzenia PKW, jest niezbędne do podjęcia, przewidzianych przez prawo, czynności przez Ministra Finansów.

Przedstawiając powyższe, oraz uwzględniając istotę i wagę poruszonych zagadnień, uprzejmie proszę o pilne przedstawienie stanowiska Państwowej Komisji Wyborczej.

Z wyrazami szacunku

Andrzej Domański
Minister Finansów

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Otrzymują:

1. Pan Sylwester Marciniak, Przewodniczący PKW
2. Pan Wojciech Sych, Zastępca Przewodniczącego PKW
3. Pan Konrad Składowski, Zastępca Przewodniczącego PKW
4. Pan Ryszard Balicki, Członek PKW
5. Pan Paweł Gieras, Członek PKW
6. Pan Ryszard Kalisz, Członek PKW
7. Pan Maciej Kliś, Członek PKW
8. Pan Arkadiusz Pikulik, Członek PKW
9. Pan Mirosław Suski, Członek PKW